

נאמר של נייר

גנן הוורדים בריקדמא מסביר * שיר מיזמור
 ללייבוביץ * עולמם של ג'ני וג'יא * התיאטרון
 הפלסטיני בפעולה * החוויה האפריקאית של גרין

עיון

פנטסיה 2000

מגיפת ספרות המדע הבדיוני, שהגיעה לישראל בשנים האחרונות והולידה חצי תריסר הוצאות-ספרים המפרסמות סדרות של ספרי מד"ב וכתבי-עת בנושא זה, הגיי-עה לפרשת-דרכים. ההצלחה היחסית שבה זכה ירחון מד"ב פנטסיה 2000 במשך שנה וחצי הגיעה לסימומה.

הרעיון להוציא את פנטסיה 2000 נולד לפני כשנתיים וחצי בקרב צעירים חובבי מד"ב ובראשם אלי מנא, שהקדיש לנושא זה מזמנו וממצו. למרות היותם חובבים בשדה המולדת הם הצליחו לפרסם 16 חוברות מרתקות של פנטסיה 2000. במהלך 16 החוברות האלה התעניפה לה המתכת האנושית של טנא, והוא פרש מעריכת פנטסיה ומסר את הגה העריכה לעוור, אהרון האופטמן, אחד מאשפי המד"ב בישראל. בימים אלה הגיעה לשוק החוברת השניה שבעריכתו.

פנטסיה 2000 מס' 18 * שומרת על הר-

פנטסיה 2000 — בעריכת אהרון האופטמן; הוצאת היפריון; 22 עמ' (כריכה רכה).

איכות ועל טובה-טעם של קודמותיה. ודו"מה גם שהיא התעדנה לה מעט. החוברת נפתחת בסיפור המרתק שיר מזמור ל-ליבוביץ, מאת וולטר כ. מילר, סיפור שזכה בפרס הוגו 1961 ("פרס נובל" של המדע הבדיוני).

איזוק אסימוב ממשיך בסידרת רשי-מותיו על נושא המדע הפופולארי, תחת הכותרת "קסם המדע", כשהוא מתמקד בי-קצב התמורות המואץ העובר על הפיתוי-המדעי בעולם. מאמר דומה, הקוסמוס של קארל סאגאן, עוסק בסידרת הטלוויזיה "קוסמוס" שהופקה בידי סופר המדע והחלל קארל סאגאן בארצות-הברית (תוכנית שנרכשה להקנה בידי הטלוויזיה הישר-אלית).

הסיפור פרחים לאלג'רנון, מאת דניאל קיים, שעל פיו נעשה הסרט צ'ארלי, הוא סיפור ספק אנושי ספק מד"ב. סיפורו של קיים זוכה לרשימה מבהירה של יוחאי נגאל תחת הכותרת אנטומיה של סיפור על הגבול. במסגרת המדור "מד"ב ישר-אלי", מובא סיפורו של ספסן פולק, אנשי מתן העליונים.

הדר נחמן בן-יהודה מביא דין-וחשבון מהכנס העולמי ה-38 למד"ב שנערך בבוסטון, ארצות-הברית, עם פירוט זוכי פרסי הוגו לשנה זו. הסיפור, "משהו ירוק" של פרדריק בראון, פרי עטו של אחד מהגורמים שבסופרי המד"ב, רווי בהומור שחור, או "הומור אפור" כפי שמכנהו עורך פנטסיה, במדור "פרופיל", תחת ה-

כותרת "קסם הפליאה", מובא דיוקנו של הסופר והמדען ארתור סי קלארק (אודיסיאה בחלל). המדור האחרון שכתוב ברת מעולה זו הוא "מיבזקים קוסמיים"

פנטסיה 2000 איכות וטעם טוב

— פרטי מידע על המתרחש בעולם חובבי ויוצרי המד"ב בעולם כולו.

פנטסיה 2000 מומלץ לאהבי מד"ב, שהרי מדובר בחוברת מרתקת וחבל שהופעתה תופסק.

תיעוד

הוורד הכחול

מעט מאוד ספרות בנושא ילדים מוכי גורל ראתה אור בעברית. בימים אלה דאה-אור בהוצאת ספרים ירושלמית סיפרה של גרדה קליין הוורד הכחול * ובו מעט מעולמה של ילדה אוטיסטית. ג'ני היא ילדה קטנה והמודה, יש לה עניינים חומות ושיעור חום כהה... ג'ני שונה. שונה? כן, שונה מרוב הילדות הקטנות האחרות. אבל, כמובן, בני-האדם אינם חייבים להיות דומים כולם... כשבילי ג'ני היא כמו ורד כחול. ורד כחול? האם ראיתם מימיכם ורד כחול? יש ורדים לבנים, וכמובן המון ורדים אדומים. אבל כחולים? כל גנן היה רוצה לגדל ורד כחול..."

הספר ממשיך ומביא את סיפוריה של ג'ני, שבכתה יותר מתינוקות אחרים: "אילי ראתה צללים משונים שהפחידו אותה. תה. אילי שמעה צלילים שהיו זרים לה... וכך הבנו שטולמה של ג'ני קצת שונה משלנו, עולם שבו אנחנו לא נרגיש את עצמנו בנוח. ללכת לשם הרי זה כאילו לעבור לכוכב אחר... וכך, אילי גם ג'ני רואה דברים בעיניים שונות, אילי היא

* גרדה קליין — הוורד הכחול; עב' רית; לאה בגין; צילומים גרדה הולט; עורה ועיבוד: אסתר סופר ורות אלמגור; הוצאת ניץ, (כריכה רכה).

גם שומעת קולות אחרים... ובכן, יתכן שאני שומעת צלילים שאנחנו לא שמענו מעולם. אולי זוהי הפיכה שהיא קופצת לעיתים ורוקדת את הריקוד הזה שלה... לפעמים אני חושבת שג'ני היא כמו ציפור. ציפור בעלת כנפיים קצרות מאוד... לג'ני קשה מאוד ללמוד לדבר, לקרוא, ואפילו לשרוד נעל. לכן עלינו להכין מה גדול ההישג כאשר היא לומדת משהו. אבל יש גם ג'ני אחרת. ג'ני הירושבת לפדה כיום חרף סופר אחרי-הצהריים, יושבת בכיסא נרנדה ומתנדנדת, מחזיקה את כר' בתה בורעוניה. היא מוטרדת ונבוכה... אמא, סאלי אומרת שאני מפגרת. מה זאת אומרת מפגרת, אמא? הילדים אומרים מפגרת וצוחקים. למה? ... יש רב-רים רבים שג'ני אינה מבינה, ויש רב-רים רבים שאחרים אינם מבינים. הם אינם מבינים שג'ני היא כמו התלתול בלי זנב, שג'ני שומעת מנגינה שונה, שהיא כמו ציפור בעלת כנפיים קצרות שיש להגן עליה..."

הורד הכחול היא סיפורה של ילדה, אחת מג'ני רבים, שלמענם נערך בימים אלה מיבצע טלרום.

ספר אחר בנושא ילדים נידחי-חיים הוא סיפורה של רות יוסף תנו לי לחבק אתכם. שהוא סיפור על ילד קטן שגדל בלא אהבת אם וללא התנאים המינימאליים הדרושים להתפתחות נפשית בריאה — ילד שנמסר בגיל חמש וחצי לאימוץ. תנו לי לחבק אתכם מתאר את תהליך ההשתל-בות של אותו ילד בבית של מישפחתו החדשה. רות יוסף (שם בדוי) מביאה את

ג'ני

"סאלי אומרת שאני מפגרת"

צידה של המישפחה המאמצת, תוך הצגת סיפור הלבטים והאתגרים, ההצלחות והכישלונות.

תנו לי לחבק אתכם הוא מיסמך תיעודי ריאליסטי של תהליך האימוץ. החושף בלא פיוף כלשהו תהליך זה, כמו: "יום אחד שאלה אתי העיבוד המוציאאלי מודע אינני מבה את ג'יא. הבטתי בה בפליאה. לא עלה כלל ברעתי להכות אותו כיוון שגם את ילדי הגדולים לא נהגתי להכות וככל זאת הצלחנו להגיע לידי הבנה. כל

* רות יוסף — תנו לי לחבק אתכם; הוצאת מסדה; 135 עמודים (כריכה רכה).

עולם יפה

מלתעות

בנוף התרבותי הישראלי ישנה גלייה של דמויות, לטוב ולרע. דמויות חיוביות, דמויות שליליות ודמויות שאיש אינו יודע מה הן עושות בו. עמנואל בריקדמא — בעבר רשם, בהווה עיתונאי המדווח על תרבות בידיעות אחרונות — מחזיק מדור שכתורתו "עולם יפה". במדורו מה-29 במארכ הביא בריקדמא הג'ל, תחת הכותרת "ספרים אטורים", עמדה מקורית ומעניינת של אדם המתיימר להיות איש רוח, כמה פנינים ממאמרו של בריקדמא מעיי-דים עליו:

- חרף הסמכויות האבסולוטיות המועני-קות לו (החוק הוא, כמובן, ירושה מהמני-דט הבריטי), אין המושל הישראלי נוהג לרעתי בשירות. עובדה, במשך 33 שנים נפסלו רק 600 ספרים, ורובם ככולם ספ-רים שנכתבו בערבית ויצאו לאור באחת ממדינות ערב...
- מראש, ככל מקרה וללא יוצא-מהכלל, פוסלים כל מיצר מוחלי שיצא בהוצאת-הספרים של הארגון-לשיחרור פלסטין. אש"ף, כמח'ל פסול, על פי הגדרה'...

- מסתבר שהטלת איסור על הוצאה מסוימת של יצירה ספרותית איננה כבחי-נת הרג. למשל, אין שום איסור של המשוררים הערביים מחמוד דרוויש או סאמיח אל-קאסם*. הראשון היגר מהארץ לפני יותר מעשר שנים, השני — אזרח ישראלי עד היום...

● ככה זה, כאמור, כמעט ואין פסילה של ספרות קומית מודפסת בישראל או בשטחים. זה כולל גם את יצירותיה, ללא הגבלה, של יוצרות אקטיביסטיות כגון רימנדה טאוול או סחר בליפה. לעומת זאת, שניים מספריה של המשוררת השכמית פדואה מוקאן — אסורים. מדוע? אחרי-הכל, אומרים לך, זהו מימשל צבאי ולא גן של ורדים.

עד כמה יכולה ההדמימדיות לעורר עיני אנשים! איזה עולם יפה יש למר בריקדמא, מרוב יופי, אמת ושקר נתחלפו זה בזה.

* מר בריקדמא מתעלם ביודעו או שלא ביודעו מפטילות צנווראליות בפירסומו של סמיח אל-קאסם, וחבל.